

010
CP79

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ**

Тези доповідей та повідомлень
науково-практичної міжвузівської конференції

Частина 1

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
СТУДЕНТІВ ПЕДВУЗУ**

КРИВИЙ РІГ 1992

ФОРМУВАННЯ СПОСТЕРЕЖЛИВОСТІ У МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Набути професійних умінь та навичок можна тільки шляхом вправ і тренувань у виконанні функціональних обов'язків зі спеціальності. Важливим умінням, яке необхідно сформувати у майбутнього вчителя, є здатність до педагогічних спостережень. Для вирішення цього завдання великі можливості розкриває взаємне навчання, коли студент систематично залучається до проведення занять з товаришами. Виконуючи функції педагога, він у процесі вузівського навчання набуває педагогічних умінь і навичок.

Особливості педагогічного спостереження такі: часто воно відбувається в ході діяльності педагога, коли, наприклад, педагог викладає матеріал і слідкує за діяльністю групи; воно повинне бути гнучким; з розсосередженої уваги переходить до її концентрації, наприклад, педагог слідкує за всією групою, але в певний час уважніше спостерігає за діяльністю одного із студентів.

Викладач має оволодіти певною широтою сприйняття: тримати у полі зору всю групу, уміти із загального виділяти окреме.

Спостереження за результатами практичних робіт простіше, оскільки видно результати діяльності. Значно важче спостерігати за пізнавальною діяльністю студентів протягом лекції. Тут головну роль відіграє не зовнішнє вираження діяльності, а внутрішня діяльність - самостійна робота студента по засвоєнню матеріалу. Коли студент не відриваючись дивиться на викладача, все записує, ще не можна говорити, що він активно працює. Він може записувати машинально, зовсім не засвоюючи змісту й логічних зв'язків.

Викладач має брати до уваги певні ознаки, які характеризують пізнавальну діяльність студента. До них можна віднести такі:

цікаво сформоване питання, успішне вирішення поставленої проблеми, зміна виразу обличчя при викладі конкретного матеріалу.

Крім того, викладач повинен володіти прийомами, які б покращували умови спостереження, підвищували його об'єктивність, викликали реакцію студентів, за якою можна було б оцінити їх діяльність. До таких прийомів можна віднести постановку аудиторії питання, створення проблемної ситуації, 100%-й контроль після фрагменту лекції при наявності ТЗН, постановку студентам завдання тощо.

Формувати уміння педагогічного спостереження необхідно, діючи за принципом: від простого до складного.

Спочатку слід сформувати у студентів навички помічати недоліки у відповідях /діях/ товарища /групи/. Невміння помічати відхилення в процесі навчання – один із поширених недоліків студентів, які починають педагогічну практику. Студент відмінно знає матеріал, сам добре виконує дії, добре розказує і показує, а ось у пізнавальній діяльності групи не може помітити недоліки. Це пояснюється тим, що у нього ще не сформовані навички управління власною поведінкою. Він зайнятий тільки собою. Слідкує за своєю мовою і діями. Вся увага – на себе.

Для формування початкових умінь педагогічного спостереження слід систематично залучати студентів до аналізу й оцінки відповідей /діяльності/ товаришів.

У подальшому удосконаленні цих навичок і умінь слід частіше застосовувати взаємний контроль у парах. Для формування умінь спостерігати за пізнавальною діяльністю групи слід систематично залучати студентів до проведення фрагментів занять під контролем викладача. Все це формує професіоналізм майбутніх вчителів.

М.Ф.Максимов /Луганський
педінститут/

РОЛЬ ЕСТЕТИКО-ГУМАНІТАРНИХ ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ УЯВЛЕНЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ

У сучасному суспільстві гостро відчувається необхідність широкої та послідовної гуманізації всіх сторін його життя. У закріпленні гуманістичних засад людської культури бачиться вихід із багатьох тупиків суспільного розвитку. У тому числі із тих, які існують в системі народної освіти.